

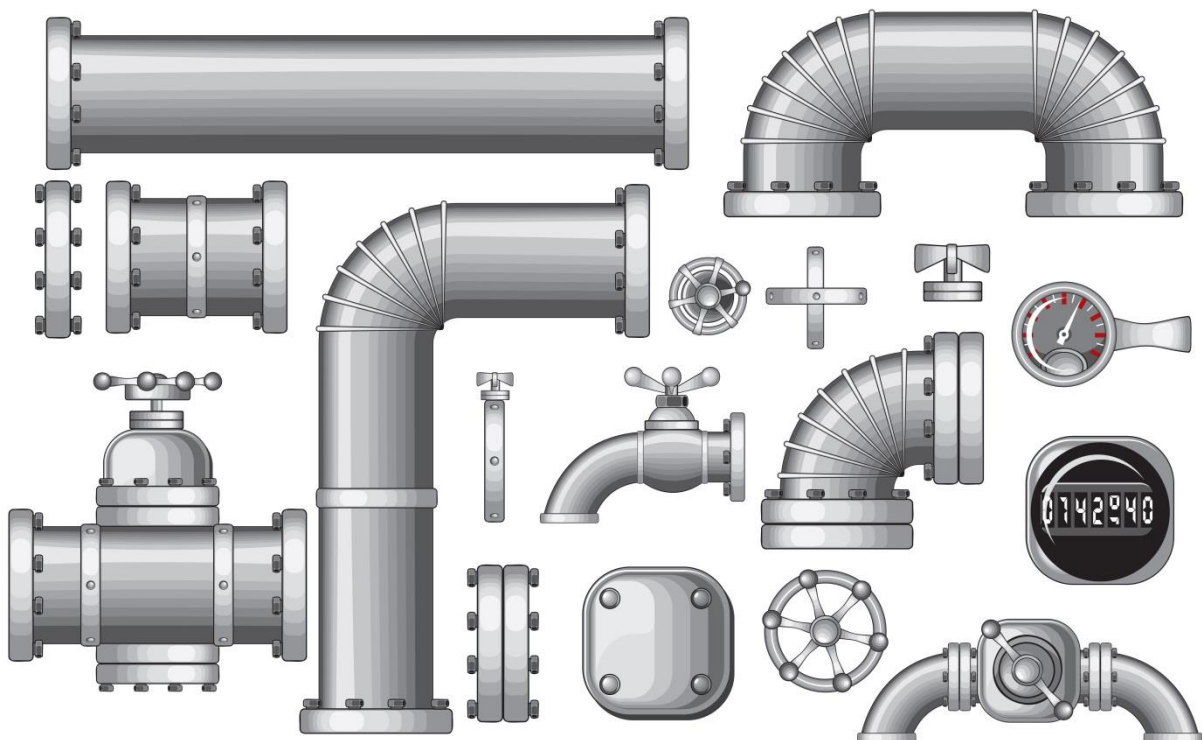

Tillsynsvägledning om ledningsnätet för spillvatten

Även om ledningsnätet inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga ska ledningsnätet och dess miljöpåverkan beaktas i prövningen av en tillståndsansökan eller en anmälan. Ledningsnätet utgör en följdverksamhet enligt 16 kap. 7 § miljöbalken som under vissa förutsättningar kan villkorsregleras.

För några år sedan ändrades dåvarande FMH-bilagan, numera 28 kap. 1 och 2 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251). Det innebar att begreppet avloppsanläggning ersattes med begreppet avloppsreningsanläggning. Ändringarna gjordes på grund av oklarheter om vad som ingick i begreppet avloppsanläggning.

Naturvårdsverket bedömer att tillstånds- och anmälningsplikten i nuvarande 28 kap. 1 och 2 §§ miljöprövningsförordningen endast avser själva reningsanläggningen och inte det ledningsnät som är kopplat till denna.

Följdverksamhet

Av 16 kap. 7 § miljöbalken framgår dock att vid prövningen ska hänsyn tas till så kallade följdverksamheter som kan antas bli behövliga för att verksamheten ska kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt.

I författningskommentaren till 16 kap. 7 § miljöbalken (prop. 1997/98:45 del 2, s. 208) anges som exempel på sådana följdverksamheter vägar och kraftledningar.

Naturvårdsverket anser att ett reningsverks ledningsnät är att betrakta som en följdverksamhet. Även om ledningsnätet inte är tillstånds- eller anmälningspliktigt måste därför verksamhetsutövaren beskriva miljökonsekvenserna av följdverksamheten i miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkorsreglering

En viktig fråga vid prövningen är i vilken utsträckning prövningsmyndigheten kan föreskriva villkor för en verksamhet.

Av Hyltedomen (Högsta domstolens avgörande NJA 2004 s. 421) framgår att transporter till och från en miljöfarlig verksamhets anläggningar kan utgöra följdverksamheter som ska beaktas vid prövningen. När en sådan följdverksamhet har ett omedelbart samband med den tillståndsprövade verksamheten ska den beaktas vid bedömningen av om den ansökta verksamheten kan få komma till stånd och på vilka villkor detta ska få ske.

Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att man för ledningsnätet kan föreskriva villkor, i den mån sökanden har rådighet över ledningsnätet. Ett avgörande från mark- och miljödomstolen gällande Borås avloppsreningsverk stödjer denna tolkning.

Vem är tillsynsmyndighet?

När det gäller ledningsnätet finns viss otydlighet i lagstiftningen beträffande hur tillsynsansvaret ska fördelas. Naturvårdsverkets tidigare tolkning är att tillsynsansvaret för ledningsnäten alltid ligger hos den kommunala nämnden, eftersom ledningsnäten utgör U-anläggningar och således varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Naturvårdsverket har i en skrivelse till Miljödepartementet (2013-03-14 Ärendenummer NV-05369-12) redovisat att det behöver göras en översyn av hur tillsynsansvaret för olika miljöfarliga verksamheter (inte bara ledningsnät) fördelas. Detta för att tydliggöra principen "ett tillsynsobjekt - en tillsynsmyndighet" utifrån att den tillsynsmyndighet som har det högsta ansvaret har ansvar för alla delar av samma verksamhet, såsom det i praktiken redan fungerar idag. Exempelvis ansvarar Länsstyrelsen för tillsynen även på anmälningspliktiga installationer (trumningen) inom en tillståndspliktig verksamhet (mekanisk verkstad).

Klart är att kommunens miljönämnd har tillsynen över:

- Ledningsnät som är anslutna till icke tillståndspliktiga avloppsreningsverk.
- Ledningsnät anslutna till tillståndspliktiga avloppsreningsverk där ansvaret för tillsynen av reningsverket överlåtits till den kommunala nämnden, eller ledningsnät och reningsverk har olika huvudmän.
- Privatägda ledningsnät (samfälligheter etc.) anslutna till kommunens ledningsnät.

I Skåne län har tillsynsansvaret för tillståndspliktiga avloppsanläggningar överlåtits till miljönämnden i Malmö, Lund, Hässleholm samt till Söderåsens Miljöförbund. En översyn av delegationsbesluten pågår för närvarande, varför uppgifterna kan komma att ändras.

När det gäller avloppsledningsnät som är anslutna till tillståndspliktiga avloppsreningsverk, där tillsynen över avloppsreningsverket sköts av Länsstyrelsen, pågår för närvarande en nationell diskussion angående hur tillsynsansvaret ska fördelas utifrån argumentet ”ett tillsynsobjekt - en tillsynsmyndighet”, villkorsuppföljning för bräddning (ledningsnätet är att betrakta som en följdverksamhet enligt 16 kap. 7 § miljöbalken, tillsynsmyndighetens granskning av miljörapporter, inkl. driftstörningar (exempelvis bräddning), återrapportering inom IED-direktivet etc. Länsstyrelsernas strategiska miljöchefsgroup har den 10 mars 2015 i skrivelse till miljödepartementet yrkat att miljöprövningsförordningen (2013:251) får följande lydelse ”Tillståndsplikt B verksamhetskod 90.10 gäller för *avloppsreningsverk med tillhörande avloppsledningsnät*, dvs avloppsreningsanläggningar, med en anslutning av fler än 2000 personer eller som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 2000 personekvivalter.” Länsstyrelsegrupp sex har vid möte med naturvårdsverket den 25 maj 2015 informerat om att länsstyrelserna ska träffa miljödepartementet för att diskutera tillsynen av avloppsreningsverk.

Det är Länsstyrelsens bedömning att:

Länsstyrelsen anser att ledningsnätet, som varken är tillstånds- eller anmälningspliktigt, faller under den kommunala nämndens tillsynsansvar oavsett vem som har tillsyn på avloppsreningsverket. Länsstyrelsen kan dock i samband med tillsyn över avloppsreningsverket ställa de krav som är nödvändiga för driften och villkorsefterlevnaden av det tillstånd som gäller för avloppsreningsverket.

I fall där ledningsnätet för spillvatten finns i två kommuner får överenskommelse göras som ger den kommun där avloppsreningsverket är lokaliserat mandat att också utöva tillsynen över den del av spillvattenledningen som är belägen i grannkommunen.

Praxis

Länsstyrelsen har diskuterat ovanstående tolkning med Naturvårdsverket, som är positivt inställda till att Länsstyrelsen Skåne driver frågan och ser gärna att det kommer ny praxis i frågan.

Naturvårdsverket delar länsstyrelsens uppfattning om att tillsynen över avloppsreningsverket och ledningsnätet bör hållas samman för att erhålla en effektiv tillsyn och villkorsefterlevnad i frågor gällande bräddning, nödvavlopp, uppströmsarbete och arbetet med att koppla bort ovidkommande avloppsvatten till reningsverket. Frågor som hänger ihop och som är en förutsättning för att åstadkomma en effektiv rening och minimera utsläppen av farliga ämnen från avloppsreningsverk till vattenmiljöer.

TILLSYNSVÄGLEDNING
Från Länsstyrelsen Skåne

För mer information kontakta miljöhandläggare henrik.donner@lansstyrelsen.se,
alexandru.daramus@lansstyrelsen.se , camilla.c.persson@lansstyrelsen.se eller TVL-strateg Göran
Jansson, goran.n.jansson@lansstyrelsen.se.